

FELADATLAP

Országos szintű vetélkedő

CSAPAT NEVE: _____	
IRÁNYÍTÓ TANÁR:	
CSAPATTAGOK:	1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

2026. március 21.

FELADATSOR

Egy kő volt mellette. A püspök leült reá. A bevezetés exabrupto volt.

- Gratulálok, - szólt olyan hangon, amelyben meg volt a rendreutasítás. Őn mégis csak nem szavazott a király halálára.

A konventtag, mintha nem vette volna észre a bujkáló keserüséget, amely a „mégis csak” kifejezés mögött rejtőzött. Válaszolt. A mosoly teljesen eltűnt arcáról.

- Ne nagyon gratuláljon, uram; én a zsarnok halálára szavaztam.

A szigorú hangárnyalattal szemben ez a fenségesnek volt a hangárnyalata.

- Mit akar evvel mondani? - kérdezte a püspök.

- Azt akartam vele mondani, hogy az embernek van egy zsarnoka: a tudatlanság. Én ennek a zsarnoknak a halálára szavaztam. Ez a zsarnok nemzette a királyságot, amely nem egyéb, mint a hamis ura vitt tekintély, míg a tudomány az a tekintély, amely helyes úton halad. Az embert csak a tudománynak szabad kormányoznia.

- És a lelkiismeretnek, - tette hozzá a püspök.

- A kettő ugyanaz. A lelkiismeret az tudásmennyiség, amely velünk született és bennünk van.

Monseigneur Bienvenu kissé meglepetve hallgatott; ez a nyelvezet egészen új volt számára.

A konventtag tovább beszélt:

- Ami XVI. Lajost illeti, azt mondtam: nem. Nem hiszem, hogy jogom volna megölni egy embert, de érzem a kötelességet, hogy kiirtsam a rosszat. Arra szavaztam, hogy a zsarnoknak vége legyen. Vagyis a nő prostitúciójának legyen vége, az ember rabszolgaságának legyen vége, a gyermek nyomorgásának legyen vége. A köztársaságra szavazva, erre szavaztam. Megszavaztam a testvériséget, az egyetértést, a hajnalhasadást! Segitettem, hogy összeomoljanak az előítéletek és a tévedések. Az előítéletek és tévedések romjaiból fény árad. Mi megbuktattuk a régi világot és a régi világ, a nyomoruságok tartálya, amikor fölborult, rá az emberiségre, az öröm urnája lett.

- Vegyes öröme, - szólt a püspök.

- Inkább azt mondhatná, hogy megzavart öröme és ma, a multnak azon végzetes visszatérése után, amit 1814-nek neveznek, az eltűnt öröme. Sajnos, a mű tökéletlen volt, beismerem; leromboltuk a régi uralmat tényeiben, nem tudtuk azonban teljesen elnyomni eszméiben. Szétrombolni a visszásságot nem elegendő, át kell alakítani az erkölcsöket is. A malom nincs többé, de a szél még ugyanaz.

(...)

Szivesen vitt magával fegyvert kirándulásaira, de ritkán használta. Ha néha mégis megesett, megdöbbenően biztosan lőtt. Ártatlan állatot soha meg nem ölt. Madárkára soha nem lőtt.

Jóllehet nem volt már fiatal, azt beszéltek róla, hogy bámulatos ereje van. Szivesen segített, ahol szükség volt rá, felemelte az elesett lovat, kitolta a kátyuba rekedt kereket, szarvainál fogva fékezett egy-egy kiszabadult bikát. Ha sétálni ment, zsebe mindig tele volt aprópénzzel, amikor elindult hazulról s mindig üres zsebbel jött haza. Amikor áthaladt egy-egy falun, a ronyos gyerekek ujjongva szaladtak utána és úgy körülnyüzsögték, mint valami szunyograj.

Sejteni lehetett, hogy valamikor sokat élt a szabadban, mert mindenféle hasznos titkot ismert s megtanította rájuk a parasztokat. Megmagyarázta, hogyan kell kipusztítani a lisztmolyt, ha az ember sóoldattal behinti a magtárt és meglocsolja a deszkák közeit, hogyan lehet kiirtani a zsisziket, ha az ember a falakon, tetőkön, kerítésfalon és magán a házon virágzó kakukfüvet akaszt föl mindenütt. Mindenre volt receptje: a raponca, a gabonaroszda, a bükköny, az anyarozs, a disznódudva, szóval mindenféle parazita növény kiirtására, ami a gabonát pusztítja. Egy házinyultenyészetet úgy mentett meg a patkányoktól, hogy egyszerűen betelepített egy büzös kis bereber-malacot.

Egyszer látta, hogy a parasztok nagyon el vannak foglalva a csalánirtással. Elnézte a nagy halom kitépelt és megkókadt növényt s így sóhajtott föl:

- Ez tönkrement. Pedig milyen jó lett volna, ha fel tudják használni. A fiatal csalán levele pompás főzelék. Amikor öregszik, olyan rostjai és szálai lesznek, mint a kendernek meg a lennek. A

csalánszövet ér annyit, mint a kenderszövet. A csalán összevagdálva jó a szárnyasoknak, összezuzva a szarvasmarha kedveli. A csalánmag az abrakba keverve fényessé teszi az állatok szőrét. Ha a gyökerét sóval keverik, szép, sárga színt ad. Különbözik pedig pompás széna, amelyet kétszer lehet kaszálni. És mi kell a csalánnak? Egy kis föld, semmi gondozás, semmi művelés. Csak az a baj, hogy a maga mindjárt kihull, mikor megérik és nehéz gyűjteni. Ennyi az egész. Egy kis fáradtsággal a csalán nagy hasznot hajtana. Mivel elhanyagolják, ártalmassá válik. Tehát irtják. Hány ember hasonlít a csalánhoz! – Hallgatott egy darabig, majd hozzátette: - Jegyezzék meg maguknak, barátaim, nincsenek sem rossz növények, sem rossz emberek. Csak rossz gazdák vannak.

A gyermekek még azért is szerették, mert szalmából és kókuszából nagyon bájos kis holmikat tudott összeszerkeszteni.

Victor Hugo: A nyomorultak

VICTOR HUGO: A NYOMORULTAK

I. Írjátok az értékelőlapon található táblázatba a regény alapján helyes válaszokat. 10 pont

1. Melyik város püspöke Monseigneur Bienvenu (Myriel)?

- A) Toulon
- B) Digne
- C) Montreuil-sur-Mer
- D) Arras

2. Mit ajándékoz a püspök Jean Valjeannak a házából ellopott tárgyak mellé, amikor a csendőrök visszaviszik hozzá?

- A) egy arany keresztet
- B) két ezüst gyertyatartót
- C) egy ezüst tányért
- D) egy ezüst poharat

3. **Mit vesz el Jean Valjean a kisleánytól nem sokkal azután, hogy elhagyja a püspök házáat?**
  - A) egy kenyeret
  - B) egy pénzért
  - C) egy kabátot
  - D) egy játékot
4. **Hány év börtönre ítélték Jean Valjeant a kenyérlopás miatt?**
  - A) 5 év
  - B) 10 év
  - C) 19 év
  - D) 14 év
5. **Ki jelenti fel Fantine-t a gyárban, amiért titokban gyermeke van?**
  - A) Javert
  - B) a gyár felügyelője
  - C) egy munkásnő
  - D) a város jegyzője
6. **Mit ad el Fantine először, amikor pénzre van szüksége Cosette eltartásához?**
  - A) a fogait
  - B) a haját
  - C) a testét
  - D) az ékszereit
7. **Milyen üzemben dolgozik Fantine Montreuil-sur-Mer-ben?**
  - A) papírgyártó
  - B) textilgyártó
  - C) üveggyártó
  - D) üveggyöngykészítő

8. Melyik esemény győzi meg végül Jean Valjeant arról, hogy fel kell fednie valódi kilétét?

- A) Fantine halála
- B) Cosette szenvedése
- C) egy másik embert készülnek elítélni helyette
- D) Javert letartóztatja

9. Mi Fantine betegsége a halála előtt?

- A) kolera
- B) tüdőbaj (tuberkulózis)
- C) tífusz
- D) tüdőgyulladás

10. Mi Jean Valjean új neve Montreuil-sur-Mer-ben, amikor gyárigazgató és polgármester lesz?

- A) Monsieur Leblanc
- B) Monsieur Madeleine
- C) Monsieur Fauchelevent
- D) Monsieur Pontmercy

II. *Hány ember hasonlít a csalárhoz!*

5 pont

Értelmezzétek a fenti mondatot a regény kontextusában. (~ 200 szó)

III. A négyzethálóban olyan tulajdonnevek rejtőznek (vízszintesen, függőlegesen vagy átlósan), amelyek társíthatók az alábbi, regényből származó részletekkel. Karikázzátok be/húzzátok át a neveket az értékelőlapon található négyzethálóban, majd írjátok őket a megfelelő részletek számai mellé.

5 pont

M	E	R	R	Y	L	O	R	D	B
U	S	I	M	P	L	I	C	I	A
S	W	Ö	C	K	A	D	J	I	P
C	R	A	V	A	T	T	E	N	T
B	V	Ü	T	I	Q	H	K	A	I
E	V	E	R	E	S	T	É	L	S
D	O	M	P	Á	R	I	Z	S	T
Ó	K	U	L	Á	M	L	E	W	I
A	B	R	A	K	A	D	O	X	N
L	K	J	H	G	F	D	S	O	E

1. *Sohasem volt csinos, egész élete, amely nem volt más, mint a szent cselekedetek sorozata, végül is valami fehérséggel és tisztasággal vette őt körül; megöregedve elérte azt, amit a jóság szépségének lehet nevezni. Ami fiatal korában soványság volt, az érett korában átlátszósággá lett és ez az áttetszőség láthatóvá tette benne az angyalit. Inkább lélek hatását keltette, mint szűzét.*
2. *A ládát két ismeretlen lovasember hozta, aki azonnal ismét távozott. Kinyitották a ládát; arannyal átszőtt papi palást volt benne, gyémántokkal diszitett mitra, püspöki kereszt, pompás feszület. Mindezt a főpapi öltönyt egy hónappal ezelőtt az embruni Notre Dame kincseskamrájából lopták el.*
3. *A Champs Élysées tele napfénnel és tömeggel, fénylett és porzott: a dicsőség két alkatrésze. Marly nyihogó márványlovai aranyfelhőben ágaskodtak. Jöttek-mentek a hintók. Az Avenue Neuilly felől ragyogó testőr csapat jött lefelé trombitással az élükön. A Tuileriák kupoláján fehér zászló lobogott, amelyet rózsaszínre festett az alkonypir. A Concorde-téren, amelyből ismét XV. Lajos-tere lett, elégedett sétálók nyüzsögtek. Sokan viselték a fehér moaré szallagra tűzött ezüstliliomot, amely 1817-ben még nem tünt el végleg a gomblyukából.*
4. *Hazudott. Egymásután kétszer hazudott. Habozás nélkül, hirtelen, mintahogyan az ember föláldozza magát.(...)Óh, szent leány! Hosszu esztendőök óta nem vagy már erről a világról való: csatlakoztál a fényességben szűz nővéreidhez és fivéreidhez, az angyalokhoz: ezt a hazugságot számítsák a javadra a paradicsomban!*

5. *1815 június 18-án annál inkább számolt a tüzérégségével, mert sok ágyuja volt. Wellingtonnak csak százötvenkilenc tüzokádója volt, Napoleonnak pedig kétszáznegyven.*

IV. Készítsetek képregényt. Az értékelőlapon található 4 képregénykockát rajzoljátok meg úgy, hogy illusztrálja Jean Valjean regénybeli karakterének változásait az állatok elolvasott részlet alapján. **10 pont**

V. Jóllehet nem volt már fiatal, azt beszélték róla, hogy bámulatos ereje van. Szívesen segített, ahol szükség volt rá, felemelte az elesett lovat, kitolta a kátyuba rekedt kereket, szarvainál fogva fékezett egy-egy kiszabadult bikát. Ha sétálni ment, zsebe mindig tele volt aprópénzzel, amikor elindult hazulról, s mindig üres zsebbel jött haza. Amikor áthaladt egy-egy falun, a rongyos gyerekek ujjongva szaladtak utána, és úgy körülnyüzsögték, mint valami szunyograj.

1. **Keressétek meg és javítsátok ki pirossal az értékelőlapon található részletben a helyesírási hibákat.** **2 pont**
2. **Adjatok 3 lehetséges magyarázatot a korabeli nyomtatásban megjelenő tendenciaszerű hibákra.** **3 pont**

ROMANTIKA

VI. Egészítsétek ki a szöveget a megfelelő szavak megfelelő formáival: próféta, népi művészet, kultusz, klasszicizmus, múlt, borzalom, középkor, szabadság, hős, szépség, realizmus, képzelőerő, görög-római mitológia, jelen. Vigyázzatok, elrejtettünk néhány kakukktójt is! Írjátok a számoknak megfelelő szavakat az értékelőlapra.

10 pont

A romantika a _____ (1) _____ váltja fel, az 1830-as évektől kezdve pedig egyre gyakrabban kapcsolódik össze a _____ (2) _____. A romantika meghirdeti a művész teljes _____ (3) _____, a legfőbb ihletforrás a _____ (4) _____, a költő _____ (5) _____ tartja önmagát. A romantikus művészek a _____ (6) _____ értékesebbnek tartják a _____ (7) _____, lelkesednek a _____ (8) _____, és felfedezik a _____ (9) _____. Théodore Géricault *A Medúza tutajja* című alkotása arról árulkodik, hogy a romantikában megmutathatóvá vált a _____ (10) _____.

FRANCIA FORRADALOM

VII. Olvassátok el figyelmesen az alábbi kijelentéseket. Ha úgy gondoljátok, hogy a kijelentés igaz, akkor írjátok az értékelőlapon található száma mellé az *I* betűt. Ha hamisnak gondoljátok a kijelentést, akkor írjátok a kijelentés száma mellé a *H* betűt, és módosítsátok a kijelentést úgy, hogy az igazzá váljon. Az egyszerűen tagadó mondattá alakítás nem elfogadható!

10 pont

1. A háborúk nyomán kialakuló pénzügyi államcsőd fontos szerepet játszott a szociális és pénzügyi válság kialakulásában.
2. XVI. Lajos király 1789 március 7-én összehívta a nemeseket azzal a céllal, hogy pénzt kérjen tőlük a válság megoldására.
3. A rendi gyűlésen a polgárság azt követelte, hogy minden szavazás esetében kapjon egyetlen szavazatot.
4. 1789 július 14-én a katonaság megrohamozta a királyi hatalmat jelképező Bastille épületét.
5. Az asszignaták az állam által lefoglalt egyházi vagyon egyes részeire váltható utalványok voltak.
6. XVI. Lajos király kivégzése után a hatalom a jakubinus párt kezébe került, és 1793 június 2-án elkezdődött a 13 éves jakubinus diktatúra korszaka.

NÖVÉNYISMERET

VIII. *”Mindenre volt receptje: a raponca, a gabonarozsda, a bükköny, az anyarozs, a disznódudva, szóval mindenféle parazita növény kiirtására, ami a gabonát pusztítja.”*

1. **Miért nevezi a szerző a felsorolt élőlényeket parazita növényeknek? Indokoljátok meg a válaszotokat!**
- 3 pont**
2. **A felsorolt élőlények közül melyiket és miért termesztik mégis mesterségesen?**
- 2 pont**

IX. Társítsátok a képeket a szövegben szereplő növények elnevezéseivel! Válaszotokat írjátok az értékelőlapra. 5 pont

A.	B.	C.
----	----	----

D.	E.
----	----

HÍRES TUDÓSOK

X. Az alábbi rejtvények a XIX. századi tudományos világ egy-egy kiemelkedő alakját idézik.

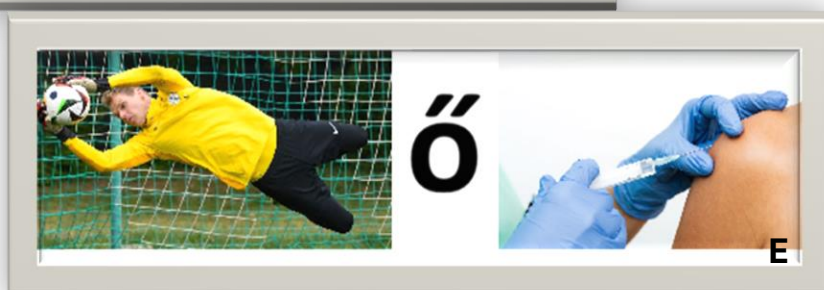
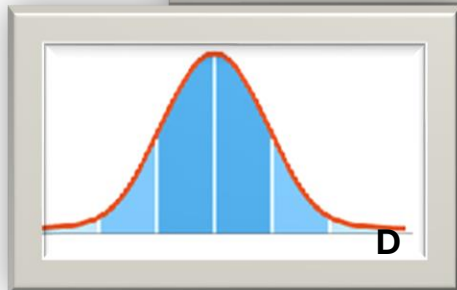
a. Írjátok mindegyik találós kérdés száma mellé az értékelőlapon található táblázatba a megfelelő tudós nevét. 5 pont

1. Láthatatlan ellenségeket tettem láthatóvá az értelem számára, és megtanítottam, hogy a romlás nem sors, hanem megállítható folyamat; munkám nyomán a félelem lassan megelőzéssé szelídült – ki vagyok?
2. Nem csupán számoltam, hanem rendet találtam ott, ahol mások káoszt láttak; megmutattam, hogyan lehet a bizonytalanságból a legkisebb hibát kiválasztani, és még a láthatatlan égítetek útját is újra felfedeztem pusztán gondolatban – ki vagyok?

3. Nem én találtam ki a versenyt, csak megfigyeltem, hogy a csendes győztesek nem a legerősebbek, hanem azok, akik észrevétlenül idomulnak a változó világhoz – ki vagyok?
4. Nem egyetlen szikrát kerestem, hanem ezernyi kudarcot gyűjtöttem össze, míg végül megtanultam, hogyan lehet a sötétséget lassan, kitartással megszelídíteni; számomra a tehetség nem ajándék volt, hanem hosszú órák csendes munkája – ki vagyok?
5. Nem láttam a világot láthatatlan vonalak nélkül, és bebizonyítottam, hogy a mozgásból születhet az, ami addig csak rejtve volt; munkám nyomán a csendes erők gépekké és fényekké váltak, mégis inkább a hitet választottam a hírnév helyett – ki vagyok?

b. A képrejtvények a fenti tudósok felfedezéseire utalnak. Fejtsétek meg a képekben rejlő felfedezéseket, és társítsátok a tudósok nevével! Válaszotokat íjátok az értékelőlapon található táblázatba. 5 pont

SZÓREJTVÉNY

XI. Fejtsétek meg az alábbi anagrammákat, amelyek a feladatlapban megadott szövegrészletben található kifejezéseket rejtenek! A megfejtésekre a mellékelt, mesterséges intelligencia által generált képen találtak utalásokat. Válaszaitokat írjátok az értékelőlapra.

5 pont

1. nedvek törzse
2. vont nakteg
3. ciprusi totó
4. bogarász slag
5. angyal haránt

GEOLÓGIA

XII. A bibliográfiában megjelölt cikkek alapján válaszoljatok az alábbi kérdésekre. Válaszaitokat írjátok az értékelőlapra.

1. Nevezetek meg egy különbséget a két forrásban található elmélet között a feleki gömbkövek kialakulására vonatkozóan. **3 pont**
2. Soroljatok fel két bizonyítékot a bibliográfiából a gömbkövek természetes eredete mellett.

4 pont

3. Milyen kulturális vagy „misztikus” értelmezésekkel találkoztatok a gömbkövekkel kapcsolatosan? **3 pont**

HIVATALBÓL: 10 PONT